

Warmlopen voor de nieuwe wet

Voorbereiden op de Wmcz 2018

Het kan maar zo nog even duren voordat er nieuwe wettelijke spelregels gelden voor de medezeggenschap van cliënten in de zorg. Toch heeft nu voorbereiden al wel zin. Er is winst te behalen voor cliënten, cliëntenraad en bestuurder. Ook wanneer een nieuwe Wmcz nog een tijdje op zich laat wachten.

In het wetsvoorstel Wmcz 2018 wordt de positie van de cliëntenraad versterkt, onder andere door het recht op instemming. Dit sluit aan bij het creëren van 'checks and balances' en het benutten van tegenspraak door zorgorganisaties, onderdeel van de Governancecode Zorg met gedragsprincipes voor goed bestuur en toezicht. Tegenspraak bieden is nu net een meerwaarde van medezeggenschap. De cliëntenraad legt cliëntenbelangen in de schaal, en kan vanuit een stevige en duurzame positie een weerwoord bieden aan de bestuurder. Iets dat niet zonder meer verwacht kan worden van een cliëntenpanel of focusgroep.

Common grounds

In aanloop naar een nieuwe Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen, kunnen cliën-

tenraad en bestuurder alvast verkennen hoe zij aankijken tegen de medezeggenschap van cliënten en de rol van de cliëntenraad. Waar liggen 'common grounds' en waar lopen de verwachtingen nog uiteen? Nu is de tijd om dit informeel met elkaar uit te diepen. Voordat de reglementen op tafel komen, de tijd begint te dringen en een formeler positiespel begint.

Medezeggenschap regelen

Zonder vooruit te lopen op de zaken, loont het de moeite om ook na te denken over verwachte wijzigingen in de bevoegdheden van de cliëntenraad. Zo moet in een medezeggenschapsregeling worden vastgelegd op welke manier de cliëntenraad betrokken wordt bij de voorbereiding van bepaalde besluiten, onder andere bij fusiebesluiten en

Wmcz 2018 – Hoe staat het ermee?

Op 15 januari vond het voorbereidend onderzoek over de Wmcz 2018 in de Eerste Kamercommissie VWS plaats. En hoewel de fracties overwegend positief zijn over de versterking van medezeggenschap door de wetgeving te verstevigen, stellen de Kamerleden nog een flink aantal vragen aan de regering en roepen zij de minister op tot een snelle reactie.

Hoe was het ook alweer?

De reikwijdte is in het conceptwetsvoorstel verbreed. De Wmcz 2018 strekt zich tevens uit over

de private zorg en eerstelijnszorg. Ook regelt het wetsvoorstel cliëntenraden die vallen onder de Jeugdwet. De nieuwe wet is gekoppeld aan de Wkkgz. Hiermee is een goede verbinding tot stand gekomen tussen de medezeggenschap van cliënten en de kwaliteit van zorg. Mede ook omdat de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd toezicht krijgt op de organisatie van medezeggenschap. Een belangrijke wijziging is dat het verzwaard adviesrecht wordt gewijzigd in instemmingsrecht. Ook is de facilitering van de cliëntenraad beter geregeld. Een en ander moet worden vastgelegd in de

door Annemarie van Dijk

Goede voorbereiding cliëntenraad én bestuurder levert meteen winst op

overdracht van zeggenschap. Ook kunnen extra bevoegdheden aan de cliëntenraad worden toegekend. Dat maakt het bijvoorbeeld mogelijk om in de regeling het adviesrecht over ingrijpende verbouwing, nieuwbouw of verhuizing op te nemen. Interessant voor cliëntenraden in de curatieve zorg, aangezien dit recht in het nieuwe wetsvoorstel alleen aan cliëntenraden in de langdurige zorg wordt toegekend. In de regeling kan het als bovenwettelijke bevoegdheid worden opgenomen.

Voor het vaststellen en wijzigen van de medezeggenschapsregeling is instemming van de cliëntenraad nodig. Goed dus om nu al te gaan onderzoeken op welke manier de cliëntenraad betrokken wil worden bij bepaalde besluiten, en welke extra bevoegdheden de cliëntenraad zou willen toevoegen. Door de verwachtingen tijdig te delen met de bestuurder, kan hiermee rekening worden gehouden bij het opstellen van de medezeggenschapsregeling, en zal de cliëntenraad er eerder mee kunnen instemmen. >

medezeggenschapsregeling. De wetgever zet in op het van tevoren creëren van duidelijke onderlinge spelregels.

Reactie leden Eerste Kamer

Instellen cliëntenraad

Versillende fracties hebben vragen over het instellen van een cliëntenraad bij minimaal 10 (bij de eerste lijn 25) 'natuurlijke personen' die zorg verlenen. Onduidelijk is wie daarmee worden bedoeld.

Juridische bijstand

Het wetsvoorstel voorziet niet in vergoeding van kosten voor juridische bijstand in geval van een

geschil dat bij de commissie van vertrouwenslieden wordt voorgelegd. Een groot aantal partijen ziet hierin een ontmoediging voor de cliëntenraad.

Eén landelijke vertrouwenscommissie

Fracties vragen zich af of één landelijke vertrouwenscommissie niet wenselijker is dan het toestaan van een eigen commissie per zorginstelling.

Verschillen in medezeggenschap

Fracties op het feit dat medezeggenschap in verschillende sectoren zoals onderwijs, woningbouw en zorg verschillend zijn. Een belangrijk verschil is bijvoorbeeld dat de Wmcz 2018 niet voorziet >>

> Responsiviteit

Om de belangen van cliënten goed te kunnen behartigen, wordt in het nieuwe wetsvoorstel van cliëntenraden verwacht dat zij de wensen en meningen van cliënten en hun vertegenwoordigers actief ophalen. En dat zij hen informeren over de werkzaamheden en resultaten van de cliëntenraad. Van de organisatie wordt verwacht dat deze de contacten waar nodig ondersteunt en mogelijk maakt. Het actief voorleggen van discussiepunten en openstaan voor reacties uit de achterban, ook wel responsiviteit genoemd, is bedoeld om de cliëntenbelangen prominent op het vizier van de cliëntenraad te houden. Het is een voorwaarde voor goede medezeggenschap en is om die reden in het nieuwe wetsvoorstel opgenomen.

Een goede aanleiding om na te gaan hoe het nu staat met de contactmogelijkheden en hoe deze kunnen worden uitgebreid of geprofessionaliseerd. Als de cliëntenraad gebruik wil kunnen maken van een cliëntenpanel, aanwezig wil zijn bij spiegelgesprekken, of zoekend is naar manieren om recht te doen aan de diversiteit van de achterban, dan is nu een goed moment om dat te bespreken. Dus wacht niet af en start met onderzoeken van de toekomstige mogelijkheden voor de medezeggenschap van cliënten. Dat betekent voor straks een goede start. En de inspanningen van cliëntenraad en bestuurder leveren meteen al winst op, ook als een nieuwe wet nog verder in de toekomst ligt.

Zodra de Wmcz 2018 is aangenomen, organiseert het LSR extra bijeenkomsten over de wet en de betekenis voor het cliëntenraadswerk. Het LSR kan ook nu al uw cliëntenraad of organisatie ondersteunen bij de voorbereidingen op de Wmcz 2018. Meer informatie? Neem contact op met het LSR.

>> in instemmingsrecht bij fusie waar dat in andere sectoren wel het geval is.

Cultuur

Verschillende fracties benadrukken het belang van versterking van cliëntenraden om een cultuurverandering in de zorg te stimuleren, maar missen voorwaarden om medezeggenschap goed ingebed te krijgen.

BES-eilanden

Verder is ook aandacht gevraagd voor het feit dat de BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) worden uitgesloten in het wetsvoorstel. Een punt

dat het LSR vorig jaar inbracht. Het basisprincipe van cliëntenmedezeggenschap zou ook hier uitgangspunt moeten zijn.

Het is goed om te zien dat verschillende fracties de inbreng van het LSR hebben meegenomen in hun vragen. Het LSR hoopt op een snelle reactie en verduidelijking van de punten van de regering zodat de invoering geen verdere vertraging oploopt.

Kijk voor een compleet overzicht van de ontwikkelingen t.a.v. de wetgeving cliëntenraden op www.hetlsr.nl